

Elva jõe org ja Vapramägi. Nõo jaamast Vastse-Nõo mõisa kaudu Vapramäele (6.3 km, Elva jaamast 5.9 km), kust avaneb ilus vaade Elva jõe — tüübiline lammorg, jõe silmusklemine, uurde- ja leetperved jne.

Kinkmaastik ja Soova ürgorg kihelkonna lääneosas, Elva jaamast Aru mõisa poole viivat teed mööda (Verevi ja Väikejärv, liiva-ala nõmmetaimistuga Elva ümbruses) Verevi ja Majala küla vahel üle siit algava madala Soova oru, edasi mööda oru läänveeru kuni vana Saksjaagu veskini, kus pääseb vana lagunenenud paisu mööda üle Soova oja. Sealt oru idaveeru mööda Aru mõisani. Teel tuleb tähelepanu pöörata oru laiuse ning sügavuse ja ümbruses üsna maapinna lähedal avaneva devooni liivakivi peale (küntud põldude punakas värv!). Elvast Aru mõisa on 9.2 km. Edasi läheb tee ürgoru idaveeru mööda kuni Mai ja Püksi lisaoruni, millede vahelist neemikut nimetatakse Eerumäe kantsiks ja vastasolevat kõrgemat veerunukki Linnamäeks (vanad kindlustused!). Sealt pöörata ida poole ja liikuda Uueküla, Venesöödi, Laanepetsu ja Sirgu talu kaudu läbi kinkmaastiku Vellavere järvedest ja Kanahauast (sügav sulglohk!) mööda Elva tagasi. Tee kogupikkus 22.7 km.

Marginaalsed vallseljakud kihelkonna lõunaosas, Tamsa ja Luke küla vahel. Nõo jaamast lõuna poole, Viinamärdi talu kohalt üle Voika oru, sealt Luke külla ja edasi edelasihis viivat väikest külatede kaudu vallseljakuile Neist on kõige selgekujulisem ja huvitavam keskmine, Kahna talust lõuna pool asuv Seljamägi (rel. kõrgus 30 m), kuhu on Nõost 7.6 km. Tagasitulek sünnib Tamsa küla kohal asuva madalama seljaku kaudu Elva jaama (5.9 km).

Ülevaate saamiseks kogu kihelkonnast tuleks ühendada järjekorras rännakud 1., 4., 3., 2.; kogu tee pikkus oleks selle kava järele 51.3 km (Nõo jaamaga alates ja lõpetades), mille võib jaotada kahe päeva peale: esimesel päeval Nõost Unipiha mõisa ja Seljamäe kaudu Elvale (21.4 km), teisel päeval sealt Aru mõisa, Vellavere küla ja Vapramäe kaudu Nõkku tagasi (29.9 km).

Kirjanduslikud allikad. Mühlen, L. v. zur: Der geologische Aufbau Dorpats und seiner nächsten Umgebung. Sitzungsber. der Nat.-Gesell. Dorpat. XXI, 1912. — Stryk, L. v.: Beiträge zur Gesch. der Rittergüter Livlands I, Dorpat 1877. — Hagemeister, H. v.: Materialien zu einer Geschichte der Landgüter Livlands II, Riga 1837. — Gernet, A. v.: Die Evangelisch-Lutherischen Gemeinden in Russland II, St. Petersburg 1911. — Regulativõ ili spiski sborov i povinnostei, otbõvajemõh jevangeli.-lut. prihodami Lifl. gub. (vene k.), Riia 1902. — Napierski, Dr. C. E.: Beiträge zur Geschichte der Kirchen und Prediger in Livland I, Riga 1843. Peale selle veel Busch ja Hupe! (vt. eelm. kih. kirjeldus).

Kaartidest 1-verstaline topograafiline kaart.

Arhiividest on nimetamisvääriline Nõo kiriku arhiiv.

[**Kaastöölised.** Kirikuõpet. M. Lipp † (mõnesuguseid teateid kihelk. ajaloo kohta); assist. H. Moora (ptk. „Muinasjäänused“); üliõp. A. Oinas (ptk-d „Ajalugu“, „Koolid“, „Mõisad“, „Kirikud ja surnuaiad“); köster Th. Roosileht (korrektoori lugenud ja parandusi teinud); üliõp. H. Rumma (kihelkonna kaart); mag. geogr. J. Rumma (ptk-d „Arvustik“, „Tervishoiulised olud“, osalt „Ajalugu“, kartomeetrilised andmed, toimetustöö); mag. geogr. A. Tammekann (ptk-d „Asend“, „Arvustik“ osalt, „Loodus“, „Inimene“, „Rändajaile“); Luke õpet. J. Teemant (korrektoori lugenud ja parandusi teinud); üliõp. K. Piilberg (kogunud 1921. a. suvel Toimkonna stipendiaadina andmeid); üliõp. E. Witoff † (päevapildid).]